

גליון מס' 1210

שנה לצאת העלון

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבת פרשת ויקרא - ז' ניסן תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם "בתפלה צריך שיכוף ראשו מעט, שיהיו עיניו למטה לארץ ועומד כעבד לפני רבו באימה, ביראה ובפחד". (שו"ע או"ח צ"ה) "כתב הב"ח דקודם שיתחיל להתפלל, יסתכל בחלונות כלפי שמים כדי שיהיה לבו נכנע" (משנה ברורה שם). כמו כן מפורש גם במשנה ש"אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש" ופירש הרע"ב: "הכנעה ושפלות"

המקור בפרשה: "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו". טעם מצוה זו, הוא משום שהקרבת צריך הכנעה כדי שיהיה לרצון, והשאור והדבש מגביהים עצמם בטבע, והכפרה תלויה בהכנעה שהרי כל המנחות באות מצה (שזהו שפלות) והקטיגור לא יעשה

סניגור

"והתפלה היא במקום הקרבן, דכתיב: "ונשלמה פרים שפתינו", וכתבי: "ולעבדו בכל לבבכם" וכי יש עבודה בלב, אלא איזו היא עבודה שהיא בלב - הוי אומר זו תפלה, ולכך צריך לזהר שתהא דוגמת הקרבן בכוונה ולא יערב בה (בתפילה) מחשבה אחרת כמו מחשבה שפוסלת בקדשים, ומעומד - דומיא דעבודה דכתיב: "לעמוד לשרת, והשוואת הרגלים ככהנים בשעת העבודה וקביעות מקום כמו הקרבנות שכל אחד קבוע מקום לשחיטתו ומתן דמיו... ואחר שיעשה דוגמת הקרבן, עולה לריח ניחוח למקום שהקרבת עולה, והמלאך עושה אותו כתר לקונו. ואל יחשוב - ראוי הוא שיעשה הקב"ה את בקשתו כיון שכונתו בתפלתו,

דאדרבה - זהו המזכיר עונותיו, אלא יחשוב שיעשה הקב"ה בקשתו בחסדו ויאמר בלבו: "מי אני דל ונבזה בא לבקש מאת מלך מלכי המלכים הקב"ה, אם לא מרוב חסדיו שהוא מתנהג בהם עם בריותיו" (טור או"ח סימן צ"ח)

הוראה למעשה

האדם צריך להתנהג בהכנעה.

המקור בפרשה: "אדם כי יקריב מכם" - "כי יקריב מעצמכם בודוי דברים והכנעה, על דרך - "ונשלמה פרים שפתינו" וכאמרו: "זבחי אלקים רוח נשברה", כי אין חפץ בכסילים המקריבים בלתי הכנעה קודמת, וכבר אמרו ז"ל: "מכם ולא כולכם". (ספורנו)

נקי הדעת שברושלים

רבי משה גדול ממנו

שומתי לב שרבי משה לא עלה על יצועו לישון. סוכתי הייתה צמודה לסוכתו ולכן הייתי שומע כיצד הוא לומד כל הלילה. כנראה שבשל רצונו להדר מצד אחד שלא לישון בסוכה כפי שציווה האדמו"ר האמצעי של חב"ד ומצד שני שלא לעבור על ההלכה שאין ישנים מחוץ לסוכה, הוא רק נמנם על הכיסא. רבי משה היה מקורב מאוד לאדמו"ר הקדוש רבי שלומק'ה מזוועלל צוק"ל. זכור לי שפעם סיפר לי נכדו הגה"ח רבי משה כץ זצ"ל שבהזדמנות מסוימת יהודי חשוב שיבא באחזני סבו, ראש ישיבה מסוים בכך שהיה גאון גדול ובקיא בכל הש"ס. כששמע זאת רבי שלומק'ה, הוא הגיב ואמר: "רבי משה ובר הינו גדול מראש הישיבה הזה הן בתורתו והן ביראת השמים שלו". ראוי לציין שאותו ראש ישיבה היה אז מבוגר מרבי משה בשנים רבות". ובשלב זה, הרב שלזינגר נטל אתנחתא קלה והפסיק את שטף דיבורו.

ואז לאחר התבוננות קלה הפטיר ואמר: "נו אם רבי שלומק'ה מזוועלל החזיק כל כך מרבי משה למרות שהוא היה אז אברך צעיר לימים, לא צריך להכביר במילים בנוגע לגדלותו וצדקותו. חבל על דאבדין ולא משתכחין".

מצד שמאל נראה ביתו של הגה"צ רבי משה וובר זיע"א ומצד ימין רואים את דלת ביתו של הגאון רבי דוד שלזינגר זצ"ל

ושס"ה גידיו. את כל מה שהיה לו הוא העניק לאחרים. זכור לי שפעם בערב פסח כשחילק כדרכו בקודש קמחא דפסחא לכל היהודים הרבים שפנו אליו, מישהו גנב ממנו ארבע מאות דולרים. כמובן שהגניבה הסבה לרבי משה עוגמת נפש רבה משום שהכסף היה מיועד לחלוקה עבור צרכי הכלל. ואולם הוה "מילא את פיו מים" ולא הביע את כאבו בפני איש. בכל שנה בחג הסוכות

ב שכונת בתי אונגרין שבירושלים עיה"ק, התגורר אחד מזקני ומגדולי התלמידי חכמים בדור האחרון. גאון גדול זה אשר לא נס ליחו עד לשנותיו האחרונות והלך לעולמו לפני מספר שנים. למרות גילו המופלג הוא הרביץ תורה לעדרים והעמיד במהלך חייו מאות תלמידי חכמים. שמו הוא הגאון רבי דוד שלזינגר זצ"ל. במשך עשרות בשנים שימש כמגיד שיעור בכיר בישיבת סלונים המעטירה. זכות גדולה נפלה בחלקו של הרב שלזינגר בכך שבמשך יותר מיובל שנים דלת ביתו הייתה צמודה לפתח מעונו של מורנו המשפיע הגה"צ רבי משה וובר זיע"א. לפני מספר שנים בר"ח ניסן בקרתי

בביתו בכדי לשמוע לראשונה מפיו עדות חיה אודות שכנו המשפיע. הרב שלזינגר שלא הרבה בדרך כלל בדיבור ואולם הפעם הוא נעתר לבקשתי והחל לספר לי כמה אירועים שנחקקו במוחו מהתקופה רבת השנים שהתגורר בסמיכות לשכנו הקרוב:

"רבי משה היה עובד אלוקים בכל רמ"ח אבריו

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף חומש שמות לתחילת חומש ויקרא?

תשובה: חומש "שמות" מסיים בכך שענן מאת ה' היה חונה על המשכן בימים ואש הייתה מאירה להם בלילות וראו זאת כל עם ישראל בכל נדודיהם וחניויותיהם. והמילה שמסיימת את החומש היא "מסעיהם" היינו שגם אז היו נושאים את עיניהם כלפי הענן ועמוד האש. ואילו חומש "ויקרא" פותח בכך שה' קרא אל משה בשמו "משה משה" ורק לאחר שמשה השיב "הנני", דיבר אליו ה' מבין שני הכרובים שמעל הכפורת. הקשר איפוא בין סוף החומש הקודם לתחילת החומש הנוכחי היא ההתגלות של ה' באמצעות הענן והאש שבסוף חומש שמות וההתגלות למשה מבין הכרובים בתחילת חומש ויקרא. תמיד באותה העת היו עם ישראל ומשה רבינו צריכים לשאת עיניהם כלפי מעלה ובאותה העת לשעבד ליבם לאביהם שבשמים.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: המילה שפותחת את פרשתנו היא "ויקרא" והאות אלף שלה היא קטנה וזאת בכדי לרמז על ענוותנותו של משה רבינו. ואילו פרשתנו מסתיימת בענין הסליחה והכפרה ובלשון הכתוב "וכיפר עליו כהן לפני ה' ונסלח לו" ומכאן שהקשר בין תחילת הפרשה לסופה הוא המסר שעל ידי שהתנהג בענווה, ה' יסלח לנו ויכפר על עוונותינו.

3. מה הן שתי הנהגות המוסריות שקשורות לבין האדם לחבירו, אשר נלמדות מהפסוק ראשון של פרשתנו?

תשובה: שתי הנהגות המוסר דרך הארץ שלומדים מהפסוק הראשון של הפרשה מובאות בגמרא במסכת יומא דף ד' עמוד ב' וזו לשונה: א. "תניא, למה הקדים קריאה לדיבור? לימדה תורה דרך ארץ שלא יאמר אדם דבר לחבירו אלא אם כן קורא לו. כלומר שלא יתחיל לדבר איתו פתאום וטעם הדבר כדי שיכין עצמו השומע לשמוע זה מעין מה שכתוב במסכת נידה דף ט"ז עמוד ב' ש- ה' שונא את זה שנכנס לבית חבירו פתאום.

ב. "אמר רבי מנסיא: מנין האומר דבר לחבירו שהוא בבל יאמר (היינו שלא יספר זאת לאחרים) עד שיאמר לו - לך אמור? תלמוד לומר "וידבר ה' אליו לאמור".

4. מדוע הפסוק "אדם כי יקריב" פותח בלשון יחיד ומסיים בלשון רבים "תקריבו את קרבנכם"?

תשובה: הפסוק בא לומר שלאחר שהיחיד מקריב את קרבנו הוא מתעלה לדרגה של כח הרבים וכפי שמובא בנוגע לימים של בין כסא לעשור - שתפילת היחיד בימים אלה שקולה כתפילת הציבור במשך כל השנה.

יש לכל אחד ואחד את חלקו בעולם, ומה שאינו שלו - כאילו אינו קיים בעולם כלל. וזה לשון הגמרא במסכת יומא (דף ל"ח ע"א): "אמר בן עזאי - בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במקום לחבירו". פירש רש"י: "בשמך יקראוך - לא ידאג אדם לומר פלוני יקפח פרנסתי, כי על כרחך - בשם יקראוך לבוא ולשוב במקומך, ומשלך יתנו לך - כלומר לא משלהם יתנו לך מתנה אלא מזונות קצובים לך מן השמים".

ובהמשך לדברים האמורים לעיל, צריך לבאר את הטעם לכך שהתורה רמזה ענין זה בתחילת פרשת הקרבנות. מובא במדרש: "אמר ר"י בר סימן: אמר הקב"ה - עשר מיני בהמות מסרתי לך, ג' ברשותך וז' אינם ברשותך. לא הטרחתי עליכם ולא אמרתי לכם להתייגע בהרים להביא לפני קרבן מאלו שאינן ברשותך, אלא ממה שברשותך מן הגדל על אבוס שלך".

ממדרש זה ניתן ללמוד מוסר השכל: הכל הרי שייך להקב"ה, והקרבן הוא לזכותנו ולטובתנו, ובכל זאת הוא אינו רוצה להטריח אותנו, אם כן - על אחת כמה וכמה שאל לנו להטריח כביכול את הקב"ה להחזיר את הגדל לנגזל, וכמו שפירש רש"י את הפסוק "כי המשפט לאלקים הוא": "מה שאתה נוטל שלא כדין, אתה מזקיני להחזיר לו". ובזה גם אפשר לפרש את דברי הנביא (מלאכי א' י"ג): "הבאתם גזול וגו' הארצה זאת מידכם". הנביא תמיה ואומר: איך אתם מביאים גזל עבור הקרבן, הרי אתם כביכול מטריחים אותי להחזירו, הארצה זאת מידכם? הלא לא הטרחתי עליכם אלא ממה שברשותכם.

אדם כי יקריב מכס

מן הראוי להביא את דבריו הנפלאים של האור החיים על פסוק זה, המעוררים להשתדל לקרב לבבות עם בני ישראל לה'.

"עוד ירמו, לצוות להשתדל לקרב לבבות עם בני ישראל לעבודת ה', לזה יקרא קרבן לה', כי על ידי חטא האדם יפרד הדבקות של ישראל עם אביהם שבשמים, דכתיב ואתם הדבקים בה', והיו מובדלים ומרוחקים מהשכינה, והאדון ברוך הוא יקפיד כביכול על הדבר, ויתאווה לקרב אותם אליו, וצווה להוכיח לכל הרחוק ולקרב לבו, גם העניש למעלים עין מהדבר, והגדיל שכר המזכה, כמאמר התנא כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו.

"והם הדברים הנאמרים כאן, אדם, דקדק לומר אדם לשון חשיבות, כי יקריב, ואת מי יקריב, פירש הכתוב ואמר מכס, מן הפחותים שישנם בכס, אשר פשעו בה' ויאמרו לאל סור ממנו ונתרחקו מדבקותו יתברך, את זה יקריב, לזה יקרא קרבן לה', כי יקריב נצר מטעיו קודש לשרושו.

"ואדם כזה אין צריך להביא לא נדר ולא נדבה, גם אין מציאות להביא לו חטאת ולא אשם, על דרך אומרם ז"ל כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, ואם אין שוגג אין קרבן".

ויקרא אל משה (א, א)

א' זעירא

אפשר לומר, אלף, לשון אולפנא ולימוד. אלף זעירא, על ידי לימוד התורה נעשה האדם זעירא ושפל רוח, שכל מה שאדם לומד תורה ביותר נעשה יותר עניו ושפל רוח, וכדאיתא בפרקי אבות (פרק ששי): "רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה וכו' ומלבשתו ענווה ויראה וכו' ומוחל על עלבונו".

ואפשר ליתן טעם מה שרמזה תורה עניין זה בתחילת פרשת הקרבנות, על פי מה דאיתא במסכת סוטה (ה, ב): "מי שדעתו שפלה, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר (תהלים נא, ט) זבחי אלהים רוח נשברה וכו'". נמצא שזה כמו כלל ופרט, שבתחילה כתבה התורה מעלת השפלות שזה כלל הקרבנות, ואחר כך פירשה התורה פרטי הקרבנות.

אדם כי יקריב מכס (א, ב)

פירש רש"י: "מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל".

ולכאורה יש לתמוה: א. הלא גמרא מפורשת היא במסכת (ב"ק דף ס"ו ע"ב): "קרבנו ולא הגזול", ולמה אפוא צריכין עוד רמז על כך שאסור להקריב מן הגזל? ב. איך אפשר ללמוד דבר זה מאדם הראשון, הרי אצלו לא היה שייך ענין הגזל, וכיצד אפוא ניתן ללמוד - אפשר, מאי אפשר?

ניתן לתרץ שתי תמיהות אלה כדלקמן: את ההלכה שהגזול פסול לקרבן, לומדים אנו באמת מהפסוק - "קרבנו", כי אי אפשר ללמוד זאת מאדם הראשון, ואולם הפסוק "אדם כי יקריב" - לדרשה נכתב בכדי ללמדנו שאנו צריכים להתרחק מן הגזל, ולראות דבר שאינו שייך אלינו - כאילו לא היה בעולם כלל. וזהו שאמרו רז"ל במסכת סנהדרין (דף ל"ח ע"א): "אדם נברא בערב שבת וכו' כדי שיכנס לסעודה מיד. משל למלך בשר ודם שבנה פלטרין ושכללו והתקין סעודה ואחר כך הכניס אורחים". וכמו שאדם הראשון לא היה שייך אצלו ענין הגזל בכלל, כי הקב"ה הכין לו פלטרין וכל המצטרך לו טרם שבראו (ועיין בתוספות מס' ברכות דף ס' ע"ב בשם המדרש תנחומא שזהו פירוש ברכת "אשר יצר את האדם בחכמה") כמו כן צריך כל אחד לדעת נאמנה שהקב"ה מזמין לכל אחד ואחד את המצטרך לו, וכדאיתא במס' כתובות (דף ס"ז ע"ב) על הפסוק "ואתה נותן להם את אכלם בעתו": "מלמד שכל אחד ואחד נותן לו הקב"ה פרנסתו בעתו", וכמו שאמרו חז"ל (מסכת יומא דף ל"ח ע"ב): "אין אדם נוגע במקום לחבירו". וזה לשון האבן עזרא (שמות כ' י"ד) על הפסוק "לא תחמוד": "אנשים רבים יתמהו על זאת המצוה וכו', דע כי איש כפרי שיש לו דעת נכונה - לא יחמוד בת מלך, כי ידע שזה לא יתכן וכו', ככה כל משכיל ישמח בחלקו ולא ישים לבו לחמוד ולהתאוות דבר שאינו שלו". וכל זה רמז רש"י בלשונו הזך, שכל אחד צריך לדעת שכמו שאדם הראשון - מה שהצטרך לו - הכין לו הקב"ה בעולמו קודם שהוא נברא, כמו כן

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

האפיפיור ועלילת הדם

כי ראה דמות מסתורית. אכן בצילו של בית הרב עמד אדם שעקב בדריכות אחר כל הנעשה בבית. מתחת לבגדים הבלויים שלבש, היתה גלימה מהודרת, רקומה בזהב וכסף, שנסיכים ורוזנים רעדו בפני מי שלושה. האיש שארב ליד הבית, היה לא אחר אלא האפיפיור אינוסנט הרביעי, בכבודו ובעצמו. כשהוא לבוש בגדי איכר פשוט, לקח על עצמו האפיפיור את התפקיד להכיר את אורח חייהם של היהודים. במקרה שהה בעיירה זו באותו זמן וחשקה נפשו לראות כיצד עורכים היהודים את ה"סדר" שלהם. הוא חמק איפוא לתוך הגטו, כשהוא מחופש והסתתר בצל מול ביתו של הרב, כדי לעקוב אחרי המתרחש.

מסתבר כי האור הבוקע מהבית, התפילות והמנהגים שאפינו את ליל ה"סדר" בבית הרב, עשו רושם חזק על האפיפיור. "כיצד זה מסוגלים כאלה, כמו ניקולאס דונין, להפעיל עלי השפעה, כדי לענות וליסר אנשים שלמים, ישרי לב ותמימי דרך כמו היהודים?" – שאל את עצמו האפיפיור. בקושי הספיק להתחבא, כאשר הדלת נפתחה לפתע ואלומת אור הוקרנה החוצה. לרגע חלפה במוחו המחשבה, שיכנס ויבקש סליחה מהרב על הצרות שהוא גרם ביודעין ושלא ביודעין, לעם היהודי, אולם לאחר מכן הוא החליט שאין זה נאה ויאה לאפיפיור לעשות זאת. משום כך המשיך לעמוד על עמדו ולצפות לעבר הבית...

לפתע שמע האפיפיור צעדים חרישיים. הוא שב להצטנף בפניתו בכדי להתבונן מי זה בא בשעה מאוחרת שכזאת בלילה? הצעדים התקרבו באטיות והאפיפיור הבחין בשני אנשים שסחבו עמם שק כבד. הם נעצרו ליד ביתו של הרב והביטו סביבם בזהירות. לאחר מכן חמקו מבעד לשער ונעלמו בחסות החשכה. בנשימה עצורה הלך האפיפיור אחריהם, כדי לראות מה יקרה. הוא עבר את הרחוב הצר ונכנס לחצר והמשיך ללכת, עד שהגיע אל הרפת, שם עמדו שני האנשים הזרים וחייטו בתוך התבן. האפיפיור ניגש אליהם בשקט ואמר להם:

"אל תיבהלו, אנשים טובים, אני גוי טוב כמוכם, פושט יד עני, המחפש לגנוב משהו אצל היהודנים האלה. אבל אתם, הרי הבאתם משהו... האח, אני כבר מבין, אתם רוצים לרקום כנראה עלילת דם..."

סתום פיך! – גער בו אחד האנשים – "אם לא תשתוק מיד, תמצא כאן את מותך".

"אל פחד, אדוני. הרי רואה אתה שאני נכרי טוב. תגידו לי רק, מהיכן השגתם את הגופה הזאת?"

"יש לך לשון יותר מדי ארוכה" – השיב אחד מהם. אולם חברו שישע אותו באומרו, כי אין להם מה להסתיר מפני האיש, שהוא כנראה "אחד משלנו". ואז אמר לאפיפיור המחופש בלגלוג:

"שאלתך מעידה עליך כי שוטה אתה. וכי זו בעיה להשיג גופה? חפרנו קבר בבית הקברות, הוצאנו גופה, השחתנו את פניה באופן כזה שאי אפשר

ניקולאס דונין הביט בשמחה פראית ביהודי פריז שעמדו שבורים ורצוצים, עיניהם רואות וכלות והם בוכים בדממה, כאילו שדמעותיהם יכלו לכבות את אש המדורה.

שנים אחדות עברו מאז אותו מאורע טראגי, אולם מצפוננו של דונין לא ייסר אותו כלל. אדרבה, הוא החל לתכנן תוכניות, כיצד להעליל על היהודים עלילה חדשה, נבזית עוד יותר. הוא הבין שרק הצליח לשרוף את הספרים, את החומר, אך לא את הרוח שבהם, בחינת "גווילין נשרפים ואותיות פורחות". את התלמוד ואת מה שהוא מסמל ליהודים – לא הצליח לחסל. היהודים המשיכו ללמוד גמרא בעל פה והשתדלו להשיג ספרים חדשים, מבלי להתחשב בסכנה שהמעשה היה כרוך בו. הוא חשב וחשב עד שלבסוף עלה בדעתו רעיון "גאוני": הנה מתקרב חג הפסח וזהו הזמן המתאים לארגן עלילת דם.

באנגליה, בגרמניה ובצרפת גרמו באותה התקופה עלילות הדם תוצאות הרסניות והביאו להתנפלויות רצחניות שערכו שונאיהם של ישראל ביהודים חסרי ההגנה. עלילות אלה ו"הצלחתן" הגדולה, עלו עתה במוחו של דונין והוא החליט לבצע אותן.

המומר לא התמהמה, אלא אמר ועשה. הוא ירד לעיירה וולירה, שם היה כומר שנמנה עם מכריו והיה שונא ישראל כמוהו. דונין התייעץ עמו והם תכננו יחד את התוכנית המרושעת. הכומר היה שבע רצון והבטיח למשומד כל עזרה שתהיה דרושה לו.

ערב פסח הגיע וביתו של הרב הכל מוכן ומזומן לקבלת פני החג. הקירות סוידו לבן ואור חמים זרח מכל פינות הבית. לפנות ערב, הרב הגיע כבר לבית הכנסת ואילו הרבינית עסוקה הייתה במטבח בהכנות האחרונות לליל הסדר. בסיום התפילה הגיע הרב מבית הכנסת, בליווי אורחים אחדים. הם נכנסו, ברכו חג שמח והתיישבו ליד השולחן בכדי לערוך את ה"סדר".

נדמה היה לו שראה דמות עומדת לפני הבית מכורבלת במעיל שחור

כאשר הגיעו ל"שפוך חמתך", ניגש נכדו של הרב כדי לפתוח את הדלת. אויר קריר של ראשית האביב שרר בחוץ והילד הוציא את ראשו כדי להביט על הירח המלא שעמד ברקיע. ואז הוא נבהל קמעה. נדמה היה לו שראה דמות עומדת לפני הבית מכורבלת במעיל שחור, שנעלמה תיכף ומיד עם היפתח הדלת...

הילד הניע את ידו, כמי שאומר, חלום שווא. לאחר מכן אמר "שפוך חמתך" בטון רציני, כשדמעות זולגות מעיניו. למרות גילו הצעיר, הבין את פירושן של המילים וידע עד כמה שהגלות קשה ומרה.

התפילות והמנהגים שאפינו את ליל ה"סדר" בבית הרב, עשו רושם חזק על האפיפיור

לאמיתו של דבר, צדק הילד כאשר נדמה היה לו

ניקולאס דונין היה משומד שחי בצרפת מלפני שבע מאות שנה. הוא הקדיש את כל חייו הבזויים למטרה ה"נעלית": לעשות צרות לעם היהודי, שבו בגד בצורה כה נבזית. באותם ימים שחורים, לא היה זה קשה כלל וכלל להעליל עלילות על אנשים חפים מפשע ולהביא אותם לידי כך שישרפו חיים.

מגמתו היתה להכרית אצל היהודים את האמונה והבטחון שהם שאבו מחיי התורה והמצוות

ניקולאס דונין זה מצא איפוא לעצמו כר נרחב לתכניותיו השטניות. הוא הסית נגד היהודים וכל הזמן תיכנן תכניות כיצד להעליל עלילות על אחיו חסרי הישע. במשך הזמן כבר לא הסתפק בהתנכלויות לגוף והוא החל "לטפל" גם בנשמה שלהם. מגמתו היתה להכרית אצל היהודים את האמונה והבטחון שהם שאבו מחיי התורה והמצוות. הוא החל איפוא להסית נגד התלמוד, והלשונותיו שנבנו על זיופים, הגיעו אל החלונות הגבוהים ביותר במימשל, עד האפיפיור בכבודו ובעצמו. בסופו של דבר הצליח דונין לשכנע את שונאי היהודים שכדאי להם לארגן ויכוח פומבי בינם ובין נציגי היהודים, ויכוח שבו יוכיח הוא – ניקולאס דונין – את צדקת האשמותיו נגד הדת היהודית. ואכן התקיים ויכוח כזה בפריז, בשנת ה' אלפים לבריאה בנוכחותו של המלך לודוויג והמלכה בלנש. בנוסף לזוג המלכותי, נוכחו בוויכוח הרבה אנשי דת וכמורה נוצריים.

במהלך הוויכוח השתדל המשומד דונין להוכיח בדרכים נבזיות שהתלמוד "מזיק"

לעולם התרבות ויש לאסור את הלימוד בו ולהשמידו כליל. אולם נציגי היהדות, שבראשם עמד הגאון והצדיק המפורסם, רבי יחיאל מפריז, דחו את כל האשמות השווא הללו והוכיחו שהתלמוד ספוג חכמה אלוקית. המלך והמלכה התרשמו מאוד מחכמתם של הנציגים היהודיים והמשומד דונין נחל מפלה ניצחת.

הקלגסים פשטו על הישיבות ובמיוחד על ישיבת פריז המפורסמת

כישלוננו זה גרם לכך שהוא נטר טינה כעת יותר מתמיד כלפי היהודים והוא חיפש אמתלאות כדי להסית את המנהיגים הנוצריים שיפעלו להחרמת התלמוד. במשך ארבע שנים תמימות "עבד" דונין על תכניותיו השטניות, עד שהצליח להוציא צו מלכותי בדבר שריפת התלמוד וכל הספרים הקשורים אליו. מיד נפתח צייד נרחב שבמסגרתו פשטו קלגסים על הישיבות ובמיוחד על ישיבת פריז המפורסמת, ואספו את כל ספרי התלמוד. ביום שישי, ערב שבת קודש פרשת חוקת, ריכזו עשרים וארבע קרונות מלאים ספרי תלמוד ושרפו אותם בפומבי בחוצות. המשומד דונין היה הראשון שהשליך את התלמוד גלתוך האש, ספר שפעם, לפני שיצא לשמד, הוא למד ממנו...

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתח"י

שבטו - כן, לאיים - לא

מוסף ובחדר השני קוראים קריאת התורה של שחרית ובחדר השלישי מתפללים תפילת מנחה גדולה ובחדר הרביעי מארגנים מנין נוסף עבור קריאת התורה של שחרית. וכך נמשך המראה הייחודי הזה עד לשעה קלה לפני השקיעה. ומי שבנתיים חש רעב או צמא, מוזמן לגשת לחדר "הכנסת האורחים" הממוקם ממול בית הכנסת ולסעוד שם סעודת שבת כיד המלך.

בעת שהייתי בתוך כל ההמולה המופלאה הזאת, כמעט שפרחה מזכרוני העובדה שמשפחתי שתחי מצפה לשווי הבייתה בכדי לסעוד איתם את סעודת השבת. לבסוף בשעת צהריים מאוחרת, שבתי לביתי כשכולי ספוג ב"קדיש"ים, ב"קדושות", ב"קריאות התורה", ובטעימת מאכלי שבת מובחרים. אכן הייתה זו עבורי חוויה בלתי נשכחת.

ע"י רבקה זכר-גולד

מדברת אודות בגדיו שאיתם שירת בקודש, נזכה בקרוב ממש לבנין בית המקדש שיבנה במהרה בימנו אמן.

שבת בצהריים במקום הסואן בעולם

באחת השבתות נפלה בחלקי הזכות הנפלאה להתפלל בבית הכנסת "זכרון משה" שבירושלים. הגעתי לשם בשעת צהריים כי רציתי להשלים דבר מה שהחסרתי בתפילה שהתפללתי בבוקר בבית הכנסת שבשכונתי. בשעת צהריים מאוחרת זו, כל בתי הכנסת שבירושלים ובשאר קצוות ארץ ישראל, ריקים מאדם כי המתפללים שבו שעה ארוכה קודם לכן לביתם על מנת לקדש "קידושא רבא" ולסעוד את הסעודה של "צפרא דשבתא". **ואולם בבית הכנסת "זכרון משה" נראית באותה העת תמונה שונה לגמרי. בית הכנסת מלא וגדוש (בלי עין הרע) מפה לפה במתפללים וכמעט שלא ניתן למצוא שם מקום ישיבה.** בחדר אחד מתפללים

נמינו ז"ל קבעו שכל "החושך שבטו, שונא בנו". בדברים אלה לימדונו חכמו שמידי פעם מוטלת על ההורים החובה להתנהג במידת הגבורה עם ילדיהם בכדי לוודא שלא יחצו העוללים קווים אדומים, היינו שלא יטו מדפוסי ההתנהגות הראויים לבני תורה. ואולם הדגש הוא על ה"שבט" ולא על הטלת אימה ופחד. לעיתים כשמאיימים על הילד ומטיילים עליו חרדה, התוצאה מכך יכולה להיות הרסנית ובלתי הפיכה. כשאנו באים לחנך את ילדנו, עלינו לראות לנגד עינינו את דמותו המופלאה של אהרן הכהן ולהתנהל כמותו - לאהוב את הבריות ולקרבתם לתורה.

יחד עם הגבורה, עלינו לשלב אהבה רבה שתמיס את אלה שאנו באים לחונם ובכך נזכה בעזהש"ת שהמסורים של נו יחדרו לליבם ויעלו אותם על המסילה לבית ה'.

ויהי רצון שבזכות אהרון הכהן שפרשת השבוע

האפיפיור ועלילת הדם - המשך מעמוד קודם

וצעק עליו:

"בן בלעיל! אתה מעז לקרוא לעצמך נוצרי? האם אתה מכיר טבעת זו? כן, זוהי הטבעת שמלך צרפת שלח לך על שרותיך הטובים. נסה להיזכר מתי נתת לי טבעת זו ולשם מה!..."

חיזור כסיד, הטיל את עצמו דונין לרגלי האפיפיור וביקש רחמים על חייו. אולם האפיפיור דחה אותו בשאט נפש וסיפר לנוכחים את אשר ראה במו עיניו בליל ה"סדר", מול ביתו של רב העיירה.

מיד שיחררו את העצורים היהודים והעונש שהוטל עליהם, בוטל תיכף ומיד. במקומם הוציאו להורג במקודת האפיפיור את ניקולאס דונין ושותפו לפשע.

באותה שנה הוציא האפיפיור אינוסנט הרביעי מסמך מיוחד אל כל הבישופים שהיו כפופים למרותו ובו אזהרה חמורה שאף לא אחד יעז להעליל על היהודים עלילת דם

וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ועיקר.

הרמב"ן ז"ל בויכוח עם כמרי ברצלונה

"שמצאו" את הגופה ברפת שליד בית הרב. עתה כבר היה "ברור" לכולם, כי היהודים רצחו את הילדה למטרותיהם האפלות...

הרב וראשי הקהילה נעצרו תיכף ומיד ובמשפט קצר נידונו למוות בשריפה. באולם בית המשפט נוכח גם האפיפיור, שבא בחברת הסגנים שלו. כאשר הוכרז שהאשמים המעונים, המפוחדים, הנתונים בכבלי ברזל, נידונים למוות, נשא ניקולאס דונין נאום חוצב להבות אש, בו תבע לא להסתפק בהענשת האשמים, אלא להיפרע פעם אחת ולתמיד מכל היהודים.

בשלב זה קם האפיפיור ובאולם בית המשפט הושלך הס. הוא ניגש בצעדים מדודים אל ניקולאס דונין אשר חשב בלבו שהאפיפיור בא להודות לו על מאמציו לביעור הרע ואולם להפתעתו המרה האפיפיור גער בו בנייפה חמורה

להכירה והבאנו אותה הנה. מחר נקים קול צעקה, שאצל אחד האיכרים נעלמה ילדה קטנה. עכשיו אתה כבר מבין?..."

האפיפיור הכיר לפי הקול, כי הדובר אינו אלא ניקולאס דונין המשומד. אולם הוא המשיך להעמיד פנים ואמר:

"בודאי שאני מבין! אולם הואיל וגם אני צריך לחיות, תצטרכו לתת לי דמי "לא יחרץ", אם תרצו שאני אשתוק..."

איך אתנו מאומה אמרו השניים.

אולם האפיפיור לא הרפה וביקש שיינתן לו משכון כלשהו, שיבטיח כי ישולם לו הכסף המגיע לו. לרגע קט עמד המשומד אובד עצות, אך לאחר מכן התאושש, הסיר את טבעתו מעל ידו, נתנה לקבצן העני - הלא הוא האפיפיור המחופש - ואמר לו:

"הא לך טבעת זו. בוא מחר אל הכומר של העיירה, שם תמצא אותי ותקבל מטבע יפה תמורת הטבעת. אל תדאג, שוב לא תצטרך לחזר על הפתחים. ועתה, הסתלק מכאן במהירות האפשרית!"

* * *

בקהילה היהודית של העיירה שררה באותו חג הפסח אוריה של תשעה באב. למחרת ליל ה"סדר" התנפלו על הגיטו היהודי, וחיפשו את הילדה הנוצריה ש"נעלמה". ניקולאס דונין ניהל את ה"חיפושים" וכמובן לא ארך זמן רב, עד

הודעה חשובה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

